



การศึกษาและจัดการความรู้ในการอนุรักษ์เรือพื้นบ้านเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว
เขตภาคตะวันออก ประเทศไทย

Study and Knowledge Management in Boat Preservation to Develop Tourism
in the Eastern Region of Thailand

จิรัฏฐ์ เหมือนนิหาร และพลัษวันท์ เหมือนนิหาร

Jirat Muanwiharn and Phalatchawan Muanwiharn

ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการและพัฒนาองค์กร สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

Doctor of Philosophy Program in Organization Management and Development

Pacific Institute of Management

Email: pims.data.qa@gmail.com

Received November 3, 2025; Revised November 26, 2025; Accepted November 29, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการความรู้และพัฒนาการจัดการความรู้ในการอนุรักษ์เรือพื้นบ้านนำมาประยุกต์พัฒนาการท่องเที่ยว 2) เพื่อออกแบบส่วนจัดแสดงพิพิธภัณฑ์เรือพื้นบ้าน โดยการนำเรือพื้นบ้านมาประยุกต์สู่การออกแบบตกแต่งร่วมสมัยให้เป็นงานศิลปะเชิงธุรกิจและการท่องเที่ยว โดยนำอาศัยการจัดการความรู้ร่วมพื้นฟูวัฒนธรรมพื้นบ้านในการส่งเสริมการใช้เรือพื้นบ้านมาประยุกต์ใช้ออกแบบเชิงธุรกิจพาณิชย์ในรูปแบบศูนย์กลางค้า ห้องอาหาร และพิพิธภัณฑ์ ที่มีการนำเสนอด้วยกระบวนการจัดการความรู้ เรื่อง เรือพื้นบ้าน ซึ่งเรือพื้นบ้านนั้นมีโอกาสสูญหายไปจากสภาพการณ์ในปัจจุบัน ผลการวิจัย พบว่า สภาพการจัดการความรู้ในการอนุรักษ์เรือพื้นบ้านนั้นสามารถนำมาพัฒนาการท่องเที่ยวเขตภาคตะวันออกของประเทศไทย ซึ่งแต่เดิมการถ่ายทอดวิชาความรู้การต่อเรือพื้นบ้านนั้นอยู่ในวงจำกัดจะเป็นการถ่ายทอดให้เฉพาะลูกหลานเครือญาติ และผู้ที่มิอาจซื้อต่อเรือที่มีความผูกพันกันเท่านั้น ซึ่งการถ่ายทอดเป็นไปในลักษณะการบอกกล่าวและลงมือปฏิบัติร่วมกันเท่านั้น จึงเสมือนเป็นการถ่ายทอดให้แก่ผู้ใกล้ชิดลำดับขั้นต้นก่อนไม่ว่าจะเป็นบุตร ภรรยา สามี และญาติพี่น้อง โดยจะใช้วิธีขยายความคิดและลงปฏิบัติงานจริงด้วยกระบวนการทดลองด้วยตนเอง โดยเป็นการดำเนินการเรียนรู้แบบค่อยเป็นค่อยไป ซึ่งการเรียนรู้ในลักษณะนี้จะใช้ระยะเวลายาวนาน จึงส่งผลให้ขาดการจัดการความรู้ในการอนุรักษ์อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ : การจัดการความรู้, เรือพื้นบ้าน, การท่องเที่ยว



Abstract

The objectives of this research are: 1. To study the knowledge management approaches and the development of knowledge management in the conservation of traditional boats to be applied in tourism development. 2. To design the exhibition section of the traditional boat museum by incorporating contemporary architectural designs to make it look like an art piece in the business tourism sector. This involves using knowledge management to revive the culture of traditional boat usage in commercial design forms such as trade centers, restaurants, and museums. The research overall found that the state of knowledge management in the conservation of traditional boats for tourism development in the eastern region of Thailand was previously limited. The transmission of knowledge about traditional boat building was confined to passing it on to descendants, relatives, and those closely associated with boat building. The transmission was done through verbal communication and hands-on practice, primarily to close family members such as children, spouses, and relatives. The method involved sharing ideas and gradually allowing them to engage with real work bit by bit, slowly absorbing the knowledge over time. Thus, there was a lack of comprehensive knowledge management in conservation.

Keywords: Knowledge management, local boat, tourism development

บทนำ

ชุมชนในอดีตมักปลูกสร้างเรียงรายไปตามแม่น้ำลำคลองหรือชายทะเลในลักษณะสภาพ “หมู่บ้านริมลำน้ำ” (River Linear village) ชีวิตความเป็นอยู่ตามแม่น้ำลำคลองเช่นนี้ จะมีเรือเป็นยานนาวานำพาชีวิตให้เคลื่อนไหวโลดแล่นสร้างสีสันแก่สองฟากฝั่งลำน้ำยาวนานนับร้อยนับพันปีจวบจนถนนถูกพัฒนาและใช้เป็นเส้นทางสัญจรหลักแทนลำน้ำ รถถูกสร้างเป็นพาหนะสัญจรแทนเรือ ภาพชีวิตที่เคยเคลื่อนไหวโลดแล่นบนพื้นผิวน้ำก็จางหายไปกับกาลเวลา แม่น้ำลำคลองเริ่มเงียบเหงาและถูกปล่อยละเลยให้ต้นเขินรกปรก บ้านเรือนพร้อมใจกันหันหน้าเข้าถนน ปล่อยทิ้งร้างลำน้ำไว้กับภาพอดีต เรือ แพ ผุพังขาดการเอาใจใส่และจมหายไปกับลมหายใจที่เป็นเสมือนความทรงจำของคนรุ่นเก่า ภาพเรือในอดีตก็ไม่ต่างไปจากภาพรถในปัจจุบันที่มีความแตกต่างกันทั้งชื่อเรียก รูปลักษณะ คุณค่าและจุดมุ่งหมายในการใช้สอยหรือการเพิ่มสถานภาพบ่งบอกถึงฐานะทางค่านิยมทางการเงินในสังคมเพราะในอดีตเรือ คือ ปัจจัยสำคัญที่ช่วยนำพาชีวิตของผู้คนให้ล่องลอยไปตามวิถีทางแห่งการดำเนินชีวิตมายาวนานจวบจนรถเข้ามารับช่วงแทนในปัจจุบัน



จากการเกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับความเจริญดังกล่าวทำให้เกิดความเสื่อมถอยของอารยธรรมเข้าสู่สังคมไทย คือ เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาท และอิทธิพลต่อการดำเนินวิถีชีวิตของคนไทย โดยบริบทสภาพแวดล้อมของพื้นที่ได้มีการเปลี่ยนไปทำให้คนไทยจำนวนมากนั้นหลงลืมอดีตที่จะศึกษาและอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมและประเพณีของคนไทยไว้ ดังนั้นเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านวิถีชีวิต เรื่องซึ่งเป็นพาหนะในการทำกิจกรรมอาจไม่มีความสำคัญอีกต่อไปถึงแม้วิถีชีวิตของคนไทยนั้นอยู่คู่มากับเรือพื้นบ้านมาโดยตลอดก็ตาม ส่วนองค์ความรู้ในเรื่องการต่อเรือพื้นบ้านในปัจจุบัน เอกสารทางวิชาการ สิ่งพิมพ์หรือตำราต่าง ๆ เกี่ยวกับความรู้ในการต่อเรือมีผู้ศึกษาและรวบรวมข้อมูลไว้น้อยมาก และความรู้ เรื่อง การต่อเรือบางครั้งสูญหายไปพร้อมกับครูผู้ถ่ายทอดอาชีพการต่อเรือ เมื่อถึงแก่กรรม การศึกษาค้นคว้าหาความรู้จึงต้องอาศัยจากประสบการณ์จริงของผู้มีอาชีพต่อเรือ ผู้ใช้เรือ และผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับเรือในอนาคตอาจจะไม่มีอาชีพต่อเรือและไม่มีเรือไม่ได้ศึกษาเพราะขาดการเรียนรู้ คนรุ่นใหม่ไม่เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมการใช้เรือไม่สืบสานประเพณีต่าง ๆ ในการใช้เรือและขาดการจดบันทึกรายละเอียดกระบวนการต่อเรือให้ผู้สนใจได้ศึกษารวมไปถึงนำมาพัฒนาสร้างองค์ความรู้ใหม่ น้อยมาก เช่น นำเรือพื้นบ้านนำมาประยุกต์พัฒนาออกแบบในเชิงรูปสถาปัตยกรรมของผู้ออกแบบด้านสถาปัตยกรรมร่วมสมัย จึงมีความจำเป็นในการจัดการความรู้และองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเรือไทยพื้นบ้านในด้านการใช้เรือ หรือนำเรือเก่ามาใช้งานเพื่อช่วยให้เกิดการพัฒนาความรู้ที่เป็นระบบเพื่อประโยชน์ของผู้ที่ต้องการศึกษาส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ และเป็นการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมประเพณีการใช้เรือทางน้ำในเทศกาลต่าง ๆ โดยมีความมั่นคงทางอาชีพ และรายได้เป็นผลตอบแทน เช่น การท่องเที่ยว และการศึกษา เป็นต้น ดังนั้นเพื่อไม่ให้องค์ความรู้ในการใช้งานเรือพื้นบ้านสูญหาย จึงต้องมีการจัดการองค์ความรู้ที่เป็นระบบทางการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมในการใช้เรือพื้นบ้านนำไปใช้ในการอนุรักษ์และการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

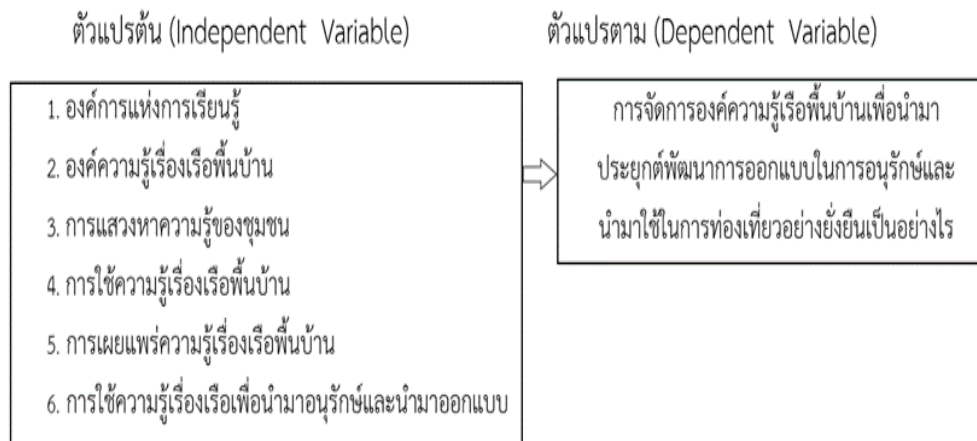
ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีแนวคิดนำมาพัฒนาสร้างองค์ความรู้ใหม่ เช่น นำเรือพื้นบ้านนำมาพัฒนาประยุกต์ในเชิงรูปแบบการพัฒนาและอนุรักษ์เพื่อการศึกษาหาความรู้ และในเชิงการท่องเที่ยวชุมชนชาวบ้าน ซึ่งอาศัยอยู่ริมฝั่งแม่น้ำลำคลองได้มีรายได้ในเชิงธุรกิจเชิงเศรษฐกิจ จึงมีความจำเป็นในการที่จะต้องมีการจัดการความรู้ในการใช้เรือใหม่ หรือนำเรือเก่ามาใช้ ช่วยให้เกิดการพัฒนาความรู้ที่เป็นระบบเพื่อประโยชน์ของผู้ที่ต้องการศึกษา ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ และสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีการใช้เรือทางน้ำในเทศกาลต่าง ๆ โดยมีความมั่นคงทางอาชีพและรายได้เป็นผลตอบแทน เช่น การท่องเที่ยวและการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการความรู้ และพัฒนาการจัดการความรู้ในการอนุรักษ์เรือพื้นบ้านสำหรับนำมาประยุกต์พัฒนาการท่องเที่ยว
2. เพื่อออกแบบส่วนจัดแสดงพิพิธภัณฑ์เรือพื้นบ้าน



กรอบแนวคิดในการวิจัย



ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวความคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยที่ผสมผสานรูปแบบของการวิจัยเชิงเอกสาร (Documents Research) วิจัยเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Research) และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง : ได้กำหนดลักษณะของประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับเรือพื้นบ้านโดยอาศัยหรือทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรือพื้นบ้านในพื้นที่ศึกษาทั้ง 4 พื้นที่ ได้แก่ ตลาดบริเวณตลาดน้ำบางคล้า ตลาดน้ำนครเนื่องเขต ตลาดน้ำสี่ภาค และตลาดคลองสวนร้อย

ประชากร ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้แบ่งประชากรไว้ 2 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 ในพื้นที่ศึกษาทั้ง 4 พื้นที่ จำนวน 100 คน กลุ่มประชากรมีดังนี้ 1) ผู้ที่มีอาชีพต่อเรือพื้นบ้าน
2) นักวิชาการที่มีความรู้เกี่ยวกับเรือพื้นบ้าน

กลุ่มที่ 2 ในพื้นที่ศึกษาทั้ง 4 พื้นที่ จำนวน 100 คน กลุ่มประชากร เป็นนักวิชาการที่มีความรู้เกี่ยวกับเรือพื้นบ้าน ได้แก่ บริษัทการท่องเที่ยวและกลุ่มอาจารย์ นักวิจัย ผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ทางด้านศิลปะและสถาปัตยกรรม โดยใช้เรือพื้นบ้านนำมาออกแบบให้มีความกลมกลืนกับภายนอก และภายในตัวอาคาร เพื่อให้ได้เป็นศิลปวัฒนธรรมการใช้เรือพื้นบ้าน

กลุ่มตัวอย่าง ในการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ดำเนินการคัดเลือกในการวิจัย ดังนี้กลุ่มตัวอย่างที่เลือกทั้ง 4 แห่ง รวม 200 คน จำนวน 100 คนต่อกลุ่มตัวอย่างที่เลือกทั้ง 4 แห่งรวม 200 คน พื้นที่ศึกษาได้กำหนดพื้นที่ที่มีกิจกรรมการใช้เรือ ได้แก่ ชุมชนตลาดบริเวณตลาดน้ำบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ตลาดน้ำนครเนื่องเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา ตลาดน้ำสี่ภาค พัทยา จังหวัดชลบุรี และตลาดคลองสวนร้อยปี จังหวัดฉะเชิงเทรา



เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) แบบสำรวจสภาพแวดล้อม การสังเกตสภาพกายภาพและพฤติกรรม การดำเนินวิถีชีวิตของผู้อาศัยและผู้ดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรือพื้นบ้านด้านสภาพแวดล้อมกายภาพเป็น การศึกษาการเปลี่ยนแปลงของสภาพแม่น้ำลำคลอง ที่อยู่อาศัย และวิถีชีวิตของคนในชุมชน 2) แบบสัมภาษณ์ มีรายละเอียด ดังนี้ 1) การสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพของลำคลอง 2) สัมภาษณ์ความเห็นนักวิชาการที่มีความรู้เรื่องวัฒนธรรมเรือพื้นบ้าน 3) สัมภาษณ์ความเห็นผู้ใช้เรือพื้นบ้านทำกิจกรรม 4) เกี่ยวกับองค์การแห่ง การเรียนรู้ สังคมวัฒนธรรมการใช้เรือผู้ใช้เรือพื้นบ้าน เป็นต้น โดยแบบสัมภาษณ์นั้นผ่านการตรวจสอบความ เทียงตรงเชิงเนื้อหาที่เป็นไปตามเกณฑ์ $IOC \geq .50$

การเก็บรวบรวมข้อมูล 1) แหล่งข้อมูลที่ทำให้การจัดเก็บนั้นได้จากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ เรื่องราว ต่าง ๆ ที่เป็นประจักษ์พยานอันแท้จริง ซึ่งได้จากแหล่งข้อมูลของ เรือ เรือพื้นบ้าน และผู้วิจัยได้ทำการ สัมภาษณ์และศึกษาข้อมูลเรื่องเรือกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับเรือพื้นบ้าน โดยรวบรวมความรู้ 1) เอกสาร (Documents) 2) การให้คำสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง (Oral testimony) 3) พื้นที่ของชุมชนและแม่น้ำลำคลอง ทั้ง 4 พื้นที่ 2) ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้จากเรื่องราวต่าง ๆ ที่ผู้รวบรวมไม่ได้เห็นเหตุการณ์จริง แต่ได้จากคำ บอกเล่าจากผู้สังเกตการณ์นั้นอีกต่อหนึ่ง ข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ ได้แก่ ตำราทาง ประวัติศาสตร์ทางเรือและ สารานุกรม ข้อมูลทางด้านสภาพประชากร เศรษฐกิจ และสังคม รวบรวมจากหน่วยงานของพื้นที่ทั้ง 4 แห่ง การวิเคราะห์ข้อมูล : ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้รวบรวมทั้งหมดมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) วิธีการ อุปนัย (Inductive Method) และวิธีการนิรนัย (Deductive Method) และทำการเปรียบเทียบเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ของข้อมูล โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เรื่ององค์การแห่งการเรียนรู้ กระบวนการแสวงหาความรู้ สังคมวัฒนธรรมการใช้เรือผู้ใช้เรือ พื้นบ้านดำเนินกิจกรรมต่าง การใช้ความรู้เรื่องเรือพื้นบ้าน และการเผยแพร่ความรู้

ตอนที่ 2 นักวิชาการที่มีความรู้เกี่ยวกับเรือพื้นบ้านที่นำมาจัดการออกแบบ ได้แก่ บริษัท สำนักงาน ออกแบบเอกชน ครู อาจารย์ นักวิจัย สถาปนิก ผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ทางด้านสถาปัตยกรรมโดยใช้เรือ พื้นบ้านนำมาออกแบบให้อยู่ภายในอาคารที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมเรือพื้นบ้านของพื้นที่ที่ศึกษาทั้ง 4 พื้นที่

การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร : เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารด้วยลักษณะการตีความโดย เปรียบเทียบ ตรวจสอบหลักฐานอื่นและนำมาเรียบเรียง การตีความข้อมูล (Interpretation) ความหมาย ออกมาจากข้อมูลที่มีอยู่เพื่อทำความเข้าใจความหมายภายนอกของข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลเชิงคุณภาพ มาร่วม พิจารณาหาความหมายที่แท้จริงของพฤติกรรมการต่อเรือ

ผลการวิจัย

1) แนวความคิดในการออกแบบสถาปัตยกรรมร่วมสมัยใช้เรือพื้นบ้านเป็นแกนหลัก (Concept Design) โดยใช้เรือพื้นบ้านเป็นความคิดที่ผู้ออกแบบนำมาเป็นแนวความคิดความรู้เพื่อต้องการประยุกต์ใช้ ร่วมกันในทางสถาปัตยกรรมร่วมสมัย และการทำให้ข้อมูลเรื่องเรือพื้นบ้านเป็นการเผยแพร่แบ่งปันความรู้กัน



ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งจะช่วยให้การรวบรวมและการประยุกต์ใช้ความรู้นั้นเกิดความยั่งยืนโดยเป็นการให้ผู้ออกแบบมีทุนปัญญานำมาประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์และต่อเนื่องเกิดเป็นรูปวัฒนธรรมการอีกแนวทางหนึ่งเป็นกระบวนการให้ผู้เรียนรู้นำไปใช้ต่อการจัดการความรู้ต่อไป แนวความคิดทางด้านหน้าที่การใช้สอยพื้นที่และองค์ประกอบในบริเวณพื้นที่ที่จะต้องนำมาใช้เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางเรื่องพื้นที่บ้านเป็นแนวความคิดที่ครอบคลุมแง่มุมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการใช้สอย การจัดองค์ประกอบเพื่อการใช้สอยในปัจจุบันและการเตรียมการสำหรับอนาคต การดำเนินงานของกิจกรรม การป้องกันอันตรายโครงสร้างเรื่องพื้นที่บ้านที่อาจเกิดขึ้น ดังตัวอย่างแนวความคิด เช่น 1) ขนาดกลุ่มผู้ใช้ (People) แนวความคิดในการจัดกลุ่มผู้ใช้ (People Grouping) กลุ่มผู้ใช้ต่างมีกิจกรรมและความต้องการพื้นที่ที่ใช้สอยต่างกัน โดยอาจแยกขนาดของกลุ่มผู้ใช้ออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเล็ก กลุ่มกลาง และกลุ่มใหญ่ กล่าวได้ว่า ขนาดของกลุ่มผู้ใช้ซึ่งมีขนาดไม่เท่ากันและความสัมพันธ์หน้าที่ตำแหน่งการดำเนินงานในกิจกรรมขนาดพื้นที่ที่ใช้สอยต่างกัน ในรายละเอียดโครงการอาจแยกกลุ่มผู้ใช้ออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ใช้ชั่วคราว และกลุ่มผู้สังเกต ซึ่งจำเป็นที่จะให้เป็นข่าวสารผู้ใช้โครงการนั้น ๆ 2) การจัดลำดับ (Priority) แนวความคิดในการจัดลำดับขั้นตอน (Priority) เพื่อตอบสนองความต้องการต่างๆ ที่จำเป็นต้องเกิดขึ้น ทั้งการจัดให้มีองค์ประกอบและความสัมพันธ์ต่อกันขององค์ประกอบ ซึ่งได้แก่ การรวมกลุ่มขององค์ประกอบที่สอดคล้องกับลำดับและความสัมพันธ์ของกิจกรรม และการกระทำที่เกี่ยวข้อง 3) กลุ่มบริการ (Service Grouping) แนวความคิดในการจัดส่วนใช้สอยพื้นที่ที่นำเรื่องพื้นที่บ้านมาประยุกต์แทนเป็นเฟอร์นิเจอร์ได้ ส่วนบริการ (Service Grouping) อาจเป็นลักษณะรวมเข้าหาศูนย์กลางโดยใช้เรื่องเป็นจุดเด่น (Centralization) หรือเป็นลักษณะกระจายตัวจากศูนย์กลาง (Decentralization) ซึ่งจะทำให้มีความกระชับในการจัดส่วนใช้สอยแตกต่างกันไปตามความต้องการ เช่น การจัดให้มีการใช้เรือแทนโต๊ะและมีเก้าอี้รอบตัวเรือที่ใช้ร่วมกันหรือแยกจากกันสำหรับส่วนบริการด้านอาหารศูนย์อาหารของโรงแรม การจัดให้มีหอสมุดกลางโดยนำเรือเก่าและใหม่ที่มีขนาดเล็กเป็นแกนหลักจัดให้สวยงามไว้บนเรือพื้นที่บ้านหรือการจัดให้มีห้องสมุดย่อย ๆ อาจใช้ตัวอาคารพิพิธภัณฑ์หรืออาคารโชว์รูมแสดงสินค้าต่าง ๆ ก็เช่นกันต้องกระจายอยู่ตามจุดต่าง ๆ รอบอาคารก็จะเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้อีกแนวทางหนึ่งที่จะสืบทอดให้ทุก ๆ รุ่นได้ศึกษา และจะเป็นการเรียนรู้ของผู้ที่ศึกษาทุกระดับด้วย 4) กลุ่มกิจกรรม (Activity Grouping) แนวความคิดในการจัดกลุ่มกิจกรรม (Activity Grouping) ที่มีความสัมพันธ์กันมากทางหน้าที่ใช้สอยจะรวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีความสอดคล้องสัมพันธ์กับระบบกิจกรรมก็มีการรวมกลุ่มพื้นที่ใช้สอยเป็นกลุ่มใหญ่ประกอบด้วยพื้นที่ใช้สอยต่าง ๆ ที่มีความความสัมพันธ์กันอยู่ใกล้ชิดกันหรือติดต่อกันได้อย่างสะดวกและอาศัยปัจจัยเดียวกันในการประกอบกิจกรรมร่วมกันในทำนองเดียวกันกลุ่มกิจกรรมต่างกันในพื้นที่ใช้สอยต่าง ๆ ตามภาระหน้าที่และต้องการขนาดพื้นที่อุปกรณ์และการจัดพื้นที่ใช้สอยแตกต่างกันย่อมไม่รวมกับกลุ่มกิจกรรมอื่น และ 5) ความสัมพันธ์ (Relationships) แนวความคิดในการจัดส่วนความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ใช้สอย (Function Relationships) คือความสัมพันธ์ในด้านความจำเป็นในการติดต่อระหว่างพื้นที่ใช้สอยตามสภาพการ



ดำเนินงานของกิจกรรมพื้นที่จำเป็นต้องมีการติดต่อกันอย่างสะดวกและรวดเร็ว ย่อมหมายถึงพื้นที่ที่ต้องอยู่ใกล้ชิดกันโดยมีพื้นที่ใช้สอยร่วมกัน ซึ่งแนวความคิดในการจัดขนาดแต่ละพื้นที่และความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ใช้สอย และกิจกรรมตลอดจนทัศนคติ บุริมนิยมและความต้องการเฉพาะต่าง ๆ เช่น ความต้องการภาวะเป็นส่วนตัวความต้องการความปลอดภัย การจัดการเรื่องติดตั้งความต้องการความปลอดภัยเพื่อให้แข็งแรงและปลอดภัยกับผู้ที่ใช้เรือพื้นบ้านทำกิจกรรมต่าง ๆ เป็นต้น

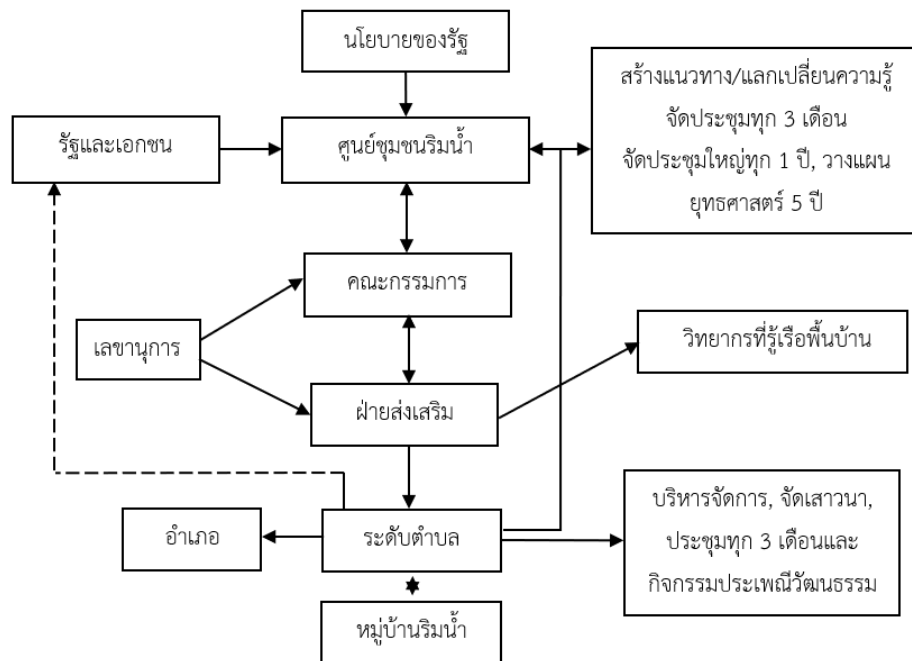
2) ผลการวิจัยแนวทางการสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ในการอนุรักษ์เรือพื้นบ้านต้องมีกระบวนการและขั้นตอนที่ต้องนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ดังนี้

2.1 กระบวนการและขั้นตอนการผลิตองค์ความรู้เกี่ยวกับเรือพื้นบ้าน การสร้างความรู้เกี่ยวกับเรือพื้นบ้านแบบยั่งยืนต้องสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ ต้องแสวงหาความรู้ ต้องมีองค์ความรู้เรื่องเรือพื้นบ้าน ควรมีผู้นำทำการประสานและการระดมความคิดเห็นร่วมกันมีกิจกรรมร่วมกัน ต้องมีการวางแผนร่วมกัน การดำเนินงานทุกขั้นตอนสมาชิกกลุ่มจะได้รับรู้และร่วมวางแผนดำเนินงาน จะต้องมีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่องค์ความรู้ในด้านกิจกรรมต่าง ๆ ในรูปแบบเอกสาร

2.2 การถ่ายทอดองค์ความรู้ ควรเริ่มจากการถ่ายทอดผู้ที่ใกล้ชิดก่อนไม่ว่าจะเป็น บุตร ภรรยา สามี และญาติพี่น้องจะใช้วิธีขยายความคิดและค่อยให้สัมผัสกับงานจริงด้วยการลงมือทำที่ละเอียดละน้อยค่อย ๆ ซึมซับไปเรื่อย ๆ ควรมีการถ่ายทอดความรู้ผ่านสื่อต่าง ๆ นอกจากนั้นจากทางความคิดลงสู่คนในชุมชนแล้วการจัดให้มีการประชุมเพื่อชี้แจง การดำเนินงานชุมชนริมน้ำก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะกระตุ้นให้คนในชุมชนเกิดความสนใจเข้ามามีส่วนร่วม

2.3 ควรมีการจัดการบริหารของชุมชนริมน้ำ การจัดการเครือข่ายชุมชนริมน้ำเน้นลักษณะเฉพาะตามความเหมาะสมแต่ละท้องถิ่น การยึดหลักแนวคิดเกี่ยวกับการพึ่งพาตนเองอย่างสร้างสรรค์ เช่น การใช้ภูมิปัญญาในการสร้างเรือพื้นบ้าน การผลิตเรือจำลอง การสร้างพิพิธภัณฑ์เพื่อให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้และส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยการให้หลักการร้าน OTOP เสริมในท้องถิ่น เป็นต้น

2.4 การบริหารงานจะให้ความเป็นอิสระแก่เครือข่ายในแต่ละเขต ซึ่งเป็นลักษณะดังนี้ การจัดการบริหารงาน ศูนย์ชุมชนริมน้ำจะเป็นเพียงตัวประสานงานและเป็นแหล่งเผยแพร่ข้อมูลในการบริหารเครือข่ายนั้นจะเน้นระดับชุมชนริมน้ำที่มีเรือพื้นบ้านซึ่งการบริหารระดับท้องถิ่นชุมชนริมน้ำนั้นจะจัดการอย่างเป็นอิสระจะมีการประชุมตัวแทนในระดับชุมชนริมน้ำที่มีเรือเป็นศูนย์แต่ละศูนย์ของท้องถิ่นนั้น เพื่อที่จะเสวนาสรุปผลในการปฏิบัติภายในเครือข่าย ดังนี้ 1) มีการจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนริมน้ำที่มีเรือพื้นบ้าน 2) มีการแลกเปลี่ยนความรู้โดยการจัดตั้งเวทีแลกเปลี่ยน 3) ภายในชุมชนจะมีการจัดตั้งกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกัน 4) การจัดเครือข่ายมีความยืดหยุ่น 5) องค์การบริหารตำบลจะต้องสร้างเครือข่ายชุมชนที่มีเรือพื้นบ้าน



ภาพที่ 2 แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในการจัดการความรู้การอนุรักษ์เรือพื้นบ้านของชุมชน

3) ผลการวิจัยแนวทางการใช้ความรู้เรื่องเรือเพื่อนำมาอนุรักษ์และนำมาออกแบบและเป็นการท่องเที่ยว โดยเป็นการแสดงความคิดเห็นในเรื่องของแนวความคิดในการออกแบบ ซึ่งผู้วิจัยแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปในเรื่องต่าง ๆ ในลักษณะการสังเกต การสัมภาษณ์และการคิดค่าของร้อยละ ในรูปแบบการวิเคราะห์ ในส่วนของตารางพร้อมสรุปผลความคิดเห็นและความต้องการของกลุ่มที่ศึกษาเพื่อเป็นเกณฑ์ในการออกแบบต่อไปซึ่งเป็นพื้นที่ชุมชนที่มีใช้การเรือพื้นบ้านและชุมชนในย่านธุรกิจที่มีชุมชนหนาแน่นหรือในตัวเมือง เช่น 1) กลุ่มที่ตั้งอาคารที่มีศูนย์กลางค้าเช่น ในเมืองย่านธุรกิจใหญ่ 2) กลุ่มที่ตั้งอาคารในย่านศูนย์ท่องเที่ยวเช่นพิพิธภัณฑ์วัฒนธรรมต่าง ๆ 3) กลุ่มที่ตั้งอาคารที่มีชุมชนในการใช้เรือพื้นบ้านในแม่น้ำลำคลองเช่น ตลาดน้ำชุมชนที่อยู่ริมน้ำใช้ในการสัมภาษณ์ เช่น ศึกษาสภาพแวดล้อมของแต่ละพื้นที่โดยศึกษาสภาพการเปลี่ยนแปลงสภาพบ้านเรือนของชุมชนและพฤติกรรมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ และพฤติกรรมผู้ใช้อาคารโดยนำเรือพื้นบ้านออกแบบต่าง ๆ มาประยุกต์ตกแต่งภายในอาคารเพื่อให้ดูเป็นงานศิลปะในเชิงรูปธุรกิจทั่วไปและพฤติกรรมผู้ใช้เรือ ในเชิงรูปธุรกิจการค้า แนวคิดออกแบบถือว่าเป็นการอนุรักษ์เรือพื้นบ้าน และเผยแพร่ความรู้ด้วยเป็นการที่ดีที่สุดในพื้นที่ศึกษาทั้ง 4 พื้นที่



ลักษณะของโครงการ : ภัตตาคารบนเรือโดยลักษณะการขายอาหารเป็นแบบบุฟเฟต์ จุดขาย คือ ตัวร้านที่เป็นเรือลอยลำอยู่ในแม่น้ำลำคลองหรือนำเรือเก่าและเรือใหม่ยกขึ้นมาบนบกและนำมาออกแบบอยู่นอกอาคารและในตัวอาคาร อยู่ในศูนย์กลางค้า ในรูปพิกัดพื้นที่ เป็นต้น

กลุ่มลูกค้า : กลุ่มลูกค้าหลัก ๆ จะเป็นลูกค้าต่างประเทศที่มาพักโรงแรมแถวริมแม่น้ำลำคลองและลูกค้าชาวไทยและนักท่องเที่ยวทั่วไป

รายละเอียด : ตกแต่งเรือแบบไทยประยุกต์ที่ประณีต อ่อนช้อย โดดเด่นและมีเอกลักษณ์สวยงาม เป็นเรือชั้นล่างเป็นบรรยากาศเปิดโล่ง ลมพัดเย็นสบายสามารถนั่งชมทัศนียภาพยามค่ำคืนของสถานที่สำคัญเชิงประวัติศาสตร์ โดยออกแบบห้องอาหารโดยใช้เรือเป็นแนวความคิด

3.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบหลักพื้นฐานของโครงการ การศึกษาวิเคราะห์รายละเอียดขององค์ประกอบหลักและการกำหนดเนื้อหาพื้นที่ใช้สอย แบ่งตามลักษณะการใช้งานของพื้นที่ในการปฏิบัติการและการใช้พื้นที่ตามความจำเป็น สามารถแบ่งประเภทพื้นที่ใช้สอยไว้ 2 ส่วน คือ ส่วนบริหาร และส่วนบริการ เป็นต้น

3.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบรองพื้นฐานของโครงการ การวิเคราะห์ความต้องการองค์ประกอบรองพื้นฐานโครงการสามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

3.2.1 ความต้องการหรือปัจจัย (Establishing Need) คือ องค์ประกอบที่มีความจำเป็นและเป็นส่วนสำคัญในโครงการ ได้แก่ ส่วนทำงาน และบริการต่าง ๆ เป็นต้น

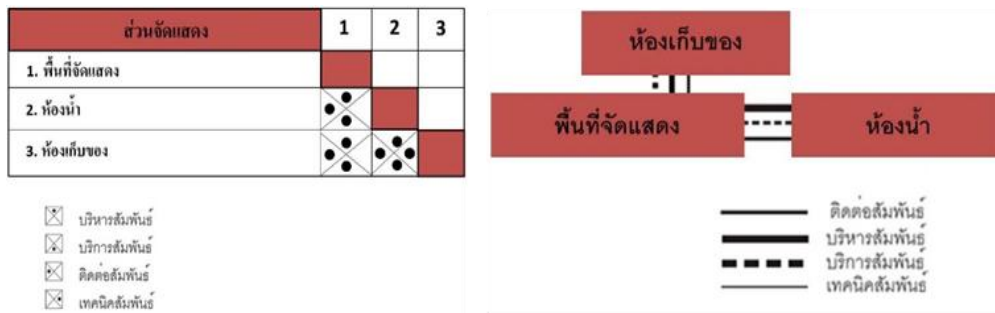
3.2.2 ความต้องการที่เสริมสร้างความสมบูรณ์ของโครงการ (Satisfying Need) คือ องค์ประกอบที่มีขึ้นนอกเหนือความจำเป็นของโครงการแต่เพื่อเป็นการเสริมสร้างความสมบูรณ์ให้แก่โครงการ ได้แก่ ห้องน้ำ ห้องเก็บของ เป็นต้น

ตารางที่ 1 องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบรองของโครงการพิกัดพื้นที่เรือและของใช้โบราณ

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบรอง	
	Establishing Need	Satisfying Need
ห้องจัดแสดง	- ส่วนพื้นที่จัดแสดง	- ส่วนพื้นที่เก็บของ และห้องน้ำ

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ความต้องการองค์ประกอบพิกัดพื้นที่เรือและของใช้โบราณ

รายการ	องค์ประกอบ	รวมขนาดพื้นที่กิจกรรม
1. บริเวณพิกัดพื้นที่	การจัดชุดชั้นโชว์ และพื้นที่จัดแสดง - ชั้นวางของจัดแสดงขนาด 0.60 x 2.00 ม. - พื้นที่จัดแสดง	- ความต้องการพื้นที่ใช้สอยชุดที่ชั้นจัดแสดง $0.60 \times 2.00 = 1.20$ ตารางเมตร พื้นที่วางจัดจำหน่ายสินค้า ประมาณ = 2.00 ตารางเมตร (พื้นที่จัดแสดงตามขนาดของอาคารจริง)



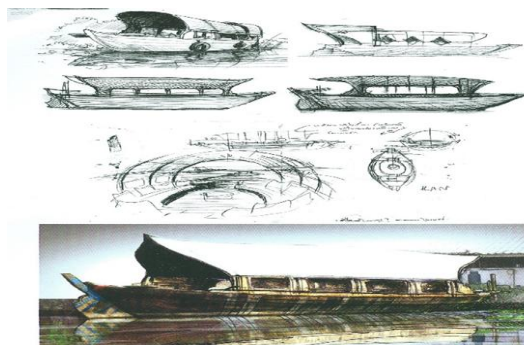
ภาพที่ 3 ค่าความสัมพันธ์ขององค์ประกอบพิพิธภัณฑ์เรือและของใช้โบราณ (Function Diagram)



ภาพที่ 4 แปลนพื้นที่พิพิธภัณฑ์เรือโดยใช้เรือบดของเก่าเป็นแกนหลักและตามด้วยของใช้โบราณ



ภาพที่ 5 ทศนียภาพในใช้เรือบดเก่านำมาเป็นแกนหลักเพิ่มประโยชน์เพื่อวางอุปกรณ์ที่และเครื่องใช้ที่เก่าแก่เป็นตัวเชื่อม





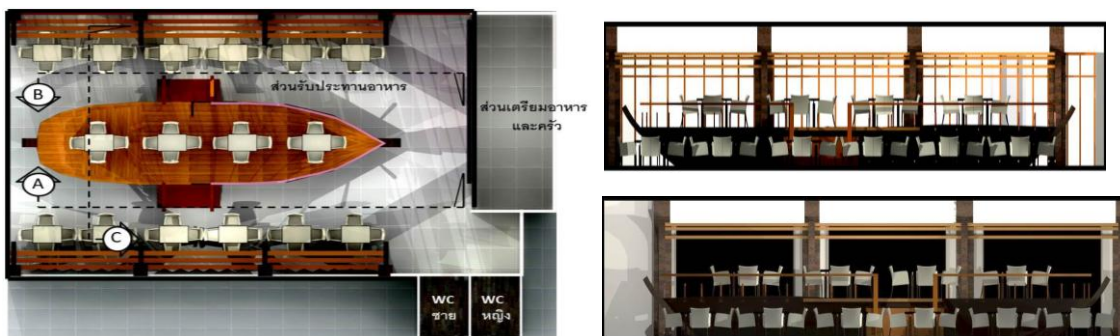
ภาพที่ 6 ทักษะนิยภาพเรือเอี่ยมจิ้น และรายละเอียดของการตกแต่งในภาพรวม

กระบวนการทางด้านการออกแบบ เรื่องเรือไทยโบราณมาประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์



ภาพที่ 7 การออกแบบ Concept Design

ผลการออกแบบ ใช้แนวความคิดในการออกแบบห้องอาหารโดยใช้แนวคิดเรื่องเรือ



ภาพที่ 8 แพลนพื้น Restaurant

ภาพทัศนียภาพภายในโดยรวมในพื้นที่และนำเรือไทยโบราณมาประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์





ภาพที่ 9 ภาพทัศนียภาพด้าน C และ รายละเอียดของการตกแต่งในภาพรวม



ภาพที่

10 ภาพทัศนียภาพด้าน D และรายละเอียดของการตกแต่งในภาพรวม

อภิปรายผล

การจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้เป็นการสร้างกระบวนการและขั้นตอนที่จะศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับเรือพื้นบ้าน ซึ่งวิธีการควรจะเรียงลำดับความสำคัญว่าควรจะเริ่มศึกษา ดังนั้นเห็นว่าควรที่จะเริ่มศึกษาที่รากเหง้าหรือที่มาและพัฒนาการของเรือ ส่วนทางด้านศิลปะของการทำเรือต่อพื้นบ้านเป็นขั้นตอนหนึ่งที่มีความสำคัญ ซึ่งจะต้องศึกษารายละเอียดส่วนประกอบต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบของเรือและรวมถึงวิธีการซ่อมบำรุง รากเหง้าของความรู้อาจศึกษาได้จากแหล่งความรู้ ได้แก่ ชุมชนที่มีกิจกรรมทางเรือ ผู้ใช้เรือ ผู้มีอาชีพต่อเรือ และนักวิชาการที่มีความรู้เกี่ยวกับเรือต่อพื้นบ้าน เนื่องจากแหล่งความรู้เหล่านี้สามารถให้ข้อมูลด้านวัฒนธรรมทางเรือได้อย่างหลากหลาย เช่น องค์ประกอบของเรือ วิธีการต่อและซ่อมบำรุง โดยช่างจะมีเทคนิคและทักษะในการต่อเรือสูงประกอบกับมีความรู้ในเรื่องของพิธีกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรือ ความรู้ทางด้านทฤษฎีนั้นจะเกี่ยวกับความเป็นมาการพัฒนาการ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนที่ยังมีการใช้เรือชีวิตและสังคมการใช้เรือในปัจจุบันในพื้นที่ศึกษา อย่างไรก็ตามการพัฒนาของชุมชนด้านความเจริญและเทคโนโลยีจะต้องเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้อาจทำให้เกิดการเปลี่ยนวัฒนธรรมและพฤติกรรมการใช้เรือบ้าง เช่น การประกอบอาชีพที่ต้องแข่งกับเวลากระแสน้ำที่เชี่ยวเป็นอุปสรรคทำให้ยากแก่การพายเรือทวนกระแสน้ำจึงเกิดการเปลี่ยนพฤติกรรมและวัฒนธรรมการใช้เรือโดยมีการใช้เครื่องยนต์ช่วยในการขับเคลื่อนเรือ โอกาสการจัดการความรู้ในเรือพื้นบ้านจะยังคงอยู่ต่อไปขึ้นอยู่กับการบ่งชี้มีความสำคัญสำหรับการใช้ชีวิตกับน้ำ ส่วนชุมชนตลาดน้ำบางคล้าและตลาดน้ำสีภาคมมีการใช้เรื่อน้อยเนื่องจากส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ตลาดจำลองพาณิชย์กรรมและมีความเจริญทางด้านคมนาคมสะดวกกว่า ส่วนการจัดการความรู้เรือพื้นบ้านเพื่อมาพัฒนาการออกแบบอยู่นอกอาคารและในอาคารเป็นการแสดงความคิดเห็นในเรื่องของแนวความคิดในการออกแบบ ซึ่งผู้วิจัยแสดงผลการวิเคราะห์ในลักษณะการสังเกต การสัมภาษณ์และการคิดค่าของร้อยละของตารางพร้อมสรุปผลความคิดเห็นความต้องการของกลุ่มที่ศึกษาเพื่อเป็นเกณฑ์ในการออกแบบ เช่น

- 1) กลุ่มที่ตั้งอาคารที่มีศูนย์กลางค้าเช่น ในเมืองย่านธุรกิจใหญ่



2) กลุ่มที่ตั้งอาคารในย่านศูนย์ท่องเที่ยวเช่นพิพิธภัณฑ์ 3) กลุ่มที่ตั้งอาคารที่มีชุมชนในการใช้เรือพื้นบ้านในแม่น้ำลำคลอง เช่น ตลาดน้ำชุมชนที่อยู่ริมน้ำใช้ในการสัญจร เช่น ศึกษาสภาพแวดล้อมของแต่ละพื้นที่โดยศึกษาสภาพการเปลี่ยนแปลงสภาพบ้านเรือนของชุมชนและพฤติกรรมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ และพฤติกรรมผู้ใช้อาคารโดยนำเรือพื้นบ้านออกแบบต่าง ๆ มาประยุกต์ตกแต่งภายในอาคารเพื่อให้ดูเป็นงานศิลปะในเชิงรูปธุรกิจทั่วไปและพฤติกรรมผู้ใช้เรือในเชิงรูปธุรกิจการค้าทั่วไป แนวคิดออกแบบถือว่าเป็นการอนุรักษ์เรือพื้นบ้านและเผยแพร่ความรู้ด้วยเป็นการที่ดีที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าจะเกิดประโยชน์ในทางวิชา และเกิดประโยชน์ต่อองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอย่างมาก หากมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมหรือต่อยอดในส่วนที่ผู้วิจัยได้ศึกษา 6 มิติแล้ว ส่วนมิติที่ศึกษามาในการวิจัยครั้งนี้เป็นเพียงเพื่อให้เกิดการจัดการความรู้เพื่อการสืบทอดวัฒนธรรมการใช้เรือพื้นบ้านเท่านั้น ควรจะเพิ่มเพื่อจะได้ครอบคลุมในส่วนที่ผู้วิจัยได้ทำเหนือจาก 6 มิติ นอกเหนือจากนั้นผู้ที่ทำการศึกษาต่อยอดเพิ่มควรจะต้องมองท้องถิ่นและวิเคราะห์หวัศยทัศนภาวะผู้นำท้องถิ่นจะได้หาแนวทางสร้างนักบริหารการจัดการความรู้ท้องถิ่นให้ยั่งยืนสร้างศักยภาพในท้องถิ่นให้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- จิรัฐ เหมือนนิหาร. (2553). *การจัดการความรู้เพื่อการสืบทอดวัฒนธรรมการใช้เรือพื้นบ้านในภาคกลาง*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสยาม.
- เซ่งเก้ ปีเตอร์. (2542). *คิดใหม่เพื่ออนาคต*. กรุงเทพฯ : ผู้จัดการ.
- ณัฐวุฒิ สิทธิสงคราม. (2551). *เรือ*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณัฐวุฒิ สิทธิสงคราม. (2561). *เรือ*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ตรึงใจ บุณสมภพ. (2540). *สภาพแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์สถาปนิก*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- น้ำทิพย์ วิภาวิน. (2547). *การจัดการความรู้กับคลังความรู้*. กรุงเทพฯ : เอสอาร์ พรินติ้ง แมสโปรดักส์.
- ประดิษฐ์ มัชฌิมา. (2523). *สังคมวิทยาชนบทและการสหกรณ์*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์กองวิทยาลัยสังคมศาสตร์.
- ไพฑูรย์ ขาวมาลา. (2530). *การต่อเรือไม้ในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษากระทรวงศึกษาธิการ.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์. (2567). *เรือ*. ฉะเชิงเทรา : มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- วิมลสิทธิ์ หรยางกุล. (2528). *การจัดทำรายละเอียดโครงการเพื่อการออกแบบสถาปัตยกรรม*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีรวิธ มาฆะศิรินันท์ และบดินทร์ วิจารณ์. (2541). *องค์กรเรียนรู้สู่องค์กรอัจฉริยะ*. กรุงเทพฯ : เอ็กสเปอร์เน็ท.
- วารสารวิชาการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2551). *อัมพวา*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สถาบันพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. (2556). *หัตถะเข้ : วิถีชุมชนริมคลองในแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน*. กรุงเทพฯ : เจ สไมล์ ดีไซน์.



- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2545-2556). รายงานชั่วคราวผลการดำเนินงานเพื่อ
กำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ. กรุงเทพฯ : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- Alavl, Maryam. (2000). *Knowledge Management and Knowledge Systems*. <http://www.mbs.umd.edu/is/malavi/icis-97-kms/sld011.htm>. (2024).
- Marquardt, M. (1996). *Building the learning organization*. New York : McGraw-Hill,.
- Pedler, M., Burgoyne, J.,& Boydell,T. (1991). *The learning company : a strategy for sustainable development*. New York : McGraw-Hill.
- Senge, Peter M. (1996). *The fifth discipline: the art and practice of the learning organization*. London : Century Business.
- Weick, K. (1993). *The nontraditional quality of organizational learning*. Organizational Science.